

*В.І. Дудінський, канд. фіз.-мат. наук, доц.,
ДВНЗ “Українська академія бізнесу та підприємництва”, м. Київ*

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МАТЕМАТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ФІНАНСОВО- КРЕДИТНОГО ПРОФІЛЮ

Наша держава пов’язує свій подальший розвиток із соціально орієнтованою ринковою економікою, яка функціонує на засадах конкуренції та підприємливості, співіснуванні різноманітних форм власності. Стратегічні напрямки економічного розвитку вимагають формування у населення країни адекватної системи цінностей, економічних знань та умінь, таких особистісних якостей, як здатність приймати економічно виважені управлінські рішення та брати на себе відповідальність за них, здатність до ділового ризику тощо. Економічний розвиток багатьох країн показує, що фінансово-економічна обізнаність у країні є головним джерелом фінансового розвитку держави.

Порівняння держав за їх рівнем економічного розвитку засвідчує, що чим вищий рівень освіти в країні, тим інтенсивніше розвивається економіка, спадає рівень безробіття, покращуються соціальні стандарти життя. Якість освіти є загальновизнаним пріоритетом змін у системі сучасної професійної підготовки фахівців економічного профілю. Якість професійної підготовки – це характеристика фахівця, яка значною мірою забезпечує його успішну професійну діяльність у сучасному світі з глобалізованою економікою. Реорганізація змісту освіти передбачає підвищену увагу до вивчення математики, що забезпечується як екстенсивним шляхом (збільшення навчального часу для вивчення дисципліни), так і інтенсивним (структурна перебудова програм курсу з використанням нових наукових досягнень, варіативність програм).

Культурний досвід людства свідчить, що переважну більшість інтелектуальних якостей особистості неможливо сформувати та розвинути поза навчанням математики, а низький рівень математичної культури аж ніяк не

сприяє розвитку суспільства в цілому та підвищенню освітнього й інтелектуального рівня його членів. Відтак математичну освіту слід розглядати як складову в системі фундаментальної освіти майбутніх фахівців, зокрема і фінансової освіти, як підґрунтя їх професійної компетентності. В “Освітньо-професійній програмі вищої освіти за професійним спрямування бакалавра з економіки та підприємництва” наголошується, що “компетенція бакалавра з економіки і підприємництва визначається високим потенціалом його фундаментальної освіти і ґрунтовною підготовкою для планово-економічної, організаційно-управлінської, аналітичної та дослідницької діяльності в галузі економіки та виробництва, у сфері послуг, в управлінні та науково-дослідних установах”. Отже існує необхідність певної модернізації процесу навчання у вищих навчальних закладах шляхом цілеспрямованої його орієнтації на подальший розвиток аналітичних здібностей фахівців, їх стратегічного мислення, вміння синтезувати інформацію з позицій системного аналізу і використовувати математичні методи для вирішення проблем, пов’язаних з бізнес-діяльністю, застосовувати набутті знання на практиці, використовувати комунікаційні навички тощо.

В основі цього, звичайно, лежить математична освіта. Математична освіта як складова підготовки майбутніх фахівців фінансово-кредитного профілю та підвищення її якості потребують визначення чинників, що певною мірою гальмують її ефективність, та знаходження можливих шляхів, що будуть сприяти її розвитку. До таких чинників можна віднести: недостатню увагу адміністративних структур до суспільної математичної думки щодо стратегії майбутнього розвитку математичної освіти; гіпертрофовану увагу до яких завгодно дисциплін за рахунок математики, що сприяє курсу на зведення математичної освіти нанівець під гаслами її надлишкової складності та непотрібності пересічному громадянину; інерційність системи професійної підготовки, що виявляється у впливі попередньої якості освіти на її сучасний стан, який обумовлюється рівнем фінансування, суспільною думкою щодо престижності освіти та відповідності оплати праці; неузгодженість між традиційною системою економічної підготовки, і математичної у тому числі,

та потребами споживачів освітніх послуг щодо необхідної системи знань, вмінь та навичок (рівня професійної компетентності) для майбутньої професійної діяльності; відмінність у навчальних планах підготовки фахівців, порівняно з аналогічними планами у загальнонавчальних університетах світу.

Існуюча практика підготовки фахівців економічних спеціальностей призводить до парадоксальної ситуації, при якій ринок праці ніби заповнений дипломованими спеціалістами, але їх конкурентоспроможність на досить низькому рівні і не в змозі задовольнити потреби суспільства в цілому та його організаційно-структурних підрозділів, зокрема. В процесі підготовки фахівця необхідна особлива творча інтуїція викладачів вищого навчального закладу освіти, які в своїй діяльності мають передбачити можливі зміни між типами існуючих у суспільстві структурно-організаційних відносин і різноманітних видів діяльності, що потребують висококваліфікованих спеціалістів. Для цього необхідно: проектувати зміст математичної освіти на основі існуючих і очікуваних у перспективі потреб суспільства; забезпечити організацію змісту навчальної діяльності, яка надає студентам достатній обсяг математичних знань, навичок та умінь тощо, тому що процес генерації власних ідей можливий лише за умови накопичення певного обсягу знань, тобто їх критичної маси; структурувати навчальний матеріал в контексті надання студентам сукупності базових знань з математичних дисциплін, необхідних для успішного оволодіння методологією математичного моделювання як методу наукового дослідження та як методу навчання; узгодити зміст математичних та професійно-орієнтованих дисциплін у контексті потреб останніх та створити на цій основі мобільні інтеграційні курси; надавати студентам можливість здійснювати міні-дослідження як невід'ємну складову змісту їх навчальної діяльності; забезпечити якість всіх складових елементів навчально-виховного процесу студентів при навчанні математичним дисциплінам; забезпечити випереджаючий характер навчання математичним дисциплінам з урахуванням перспектив розвитку сучасних інформаційних технологій.

Особливої ваги в реформуванні освітньої системи підготовки фахівців фінансово-кредитного профілю набуває посилення інтегративної складової

змісту математичної підготовки. В цьому аспекті доцільно зазначити, що зусиль лише кафедр вищої математики вищих навчальних закладів явно недостатньо, адже викладачі кафедри – це кваліфіковані фахівці з математичних дисциплін, а не знавці економічних. Тому, до удосконалення методів та технологій навчання математичним дисциплінам студентів економічного спрямування доцільно залучати експертів з економічних курсів та провідних спеціалістів корпорацій, фірм, підприємств тощо. Таке співробітництво дасть можливість ознайомити студентів з реально існуючими проблемами їх майбутньої діяльності, оцінити відповідність якості і змісту математичної підготовки майбутніх фахівців вимогам сучасного економічного простору, розвинути взаємодію між кафедрами, викладачами та експертами в галузі розробки навчальних програм.

На сучасному етапі розвитку суспільства, коли освіта набуває статусу національного надбання та фахової якості особистості, конче потрібна зважена державна політика і суспільна згода стосовно будь-яких освітянських новацій, які б дали можливість удосконалити математичну підготовку фахівців економічного профілю, зокрема фінансово-кредитного, та не спричиняли занепаду математичної освіти та формуванню негативного ставлення до математики у суспільстві.

У протилежному разі про розвиток високих технологій в державі та зростання її економічного добробуту можна не говорити.

Дудінський, В.І. Реформування системи математичної підготовки фахівців фінансово-кредитного профілю [Текст] / В.І. Дудінський // Фінансова освіта: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : збірник матеріалів Міжнародної навчально-методичної конференції (м. Севастополь, 29-30 квітня 2010 р.) / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України”. – Суми : УАБС НБУ, 2010. – С. 101-103.